

Analýza případů zneužití virtuálních aktiv k ML/FT za rok 2020

V roce 2020 eviduje FAÚ celkem **140 unikátních případů**, v rámci kterých byla zjištěna jako technika ML/FT zneužití virtuálního aktiva, nebo bylo z obsahu šetření zřejmé, že se zneužitím virtuálního aktiva souvisí. V předchozích letech bylo evidováno v roce 2019 případů 130, v roce 2018 také 130 (dále 130/130). Z celkového počtu 3615 řešených případů v roce 2020 se tak segment zneužití kryptoměn podílí 140 případy, **což představuje 3,9 % případů**, (4,0/3,8, tedy prakticky obdobná hodnota).

Z počtu 140 řešených případů došlo k prokázanému zneužití kryptoměn pro ML/FT v **58** případech (81/59). V **47** případech bylo podáno trestní oznámení, finanční prostředky byly v rámci podaného TO zajištěny ve **33** případech.

Z celkového počtu podaných trestních oznámení úřadem tak segment zneužití virtuálních aktiv představuje podíl cca 11% (15/15). Výnosy pocházely nejčastěji z trestné činnosti z oblasti podvodných inzerátů e-bazarů a e-shopů, převážně s elektronikou, ale i s rouškami (22), kyberkriminality a CEO podvodů (16), podvodných emisí kryptoměny (tzv. ICO (4)) a investičních podvodů s tématem virtuálních aktiv (4). Novinkou je jeden případ zjištěné legalizace výnosů pocházející z daňové trestné činnosti.

V rámci řešených případů došlo ve 40 případech k poskytnutí informací GFŘ (22/45), v 5 případech k poskytnutí informací zahraničním FIU (6/7), v 23 případech k poskytnutí informace PČR formou poznatku (z důvodu již vedeného trestního řízení, 11/5) a v 31 případech došlo k uložení věci bez dalšího postupu (23/14).

Lze tak konstatovat, že oproti předchozímu roku došlo k mírnému poklesu poměru výstupů ve směru k trestním oznámením. Ve spojení s předáním informací PČR k již vedeným trestním řízením se jedná o 50% řešených případů v oblasti virtuálních aktiv (64/50). Tato skutečnost může být v částečné souvislosti s nedostatečným monitoringem transakcí odrážejících růst investiční vlny do virtuálních aktiv v roce 2020, rozhodně však hovoří o **víceméně setrvalém trendu využívání virtuálních aktiv jako nástroje legalizace výnosů z trestné činnosti**. Je však nutné zdůraznit, že popsany trend je odvozen od informací, které FAÚ získá v rámci své primární činnosti od povinných osob. Pro přesnější závěry, které by zohledňovaly reálnější situaci legalizaci výnosů z trestné činnosti transformací do virtuálních aktiv, by byla třeba komparace např. s informacemi, kterými v této oblasti disponují orgány činné v trestním řízení.

Za důležité také považujeme poukázat na vzrůstající počet případů, které byly uloženy bez dalšího postupu, tj. nebyly z nich získány takové informace, jež by bylo účelné zhodnotit ve

smyslu ust. § 32 zák. 253/2008 Sb. Tento stav poukazuje na snižující se efektivitu heuristických postupů povinných osob při vyhledávání podezřelých obchodů souvisejících s virtuálními aktivy. Za významný považujeme fakt, že ze strany povinných osob, které se zabývají službami souvisejícími s virtuálním aktivem (typicky směnárny virtuálních aktiv), bylo OPO zasláno v 24 případech (39/6). Přesto tento stav trvale neodráží reálnou situaci s ohledem na povinnosti povinných osob, uvedených v § 2 odst. 1 písm. l) zák. 253/2008 Sb., a to nejen s přihlédnutím k razantnímu zvýšení hodnoty nejobchodovanějších virtuálních aktiv v posledním čtvrtletí 2020 a s tím související četností směnných obchodů, i objemu jednotlivých transakcí.

V roce 2020 byl oproti předchozím letům zjištěn početně menší výskyt případů, kdy došlo k legalizaci výnosů koupí virtuální měny prostřednictvím činnosti fyzických osob, jež své bankovní účty využívají víceméně podnikatelským způsobem, a prostřednictvím zahraničních zprostředkovatelských serverů reagují na poptávku koupě virtuálního aktiva, často avizovanou zahraničními pachateli. Lze však predikovat, že část prostředků k legalizaci může být pachateli směřována ve prospěch zahraničních poskytovatelů finančních služeb, kteří v rámci svého portfolia nabízejí uživateli vyjma vedení účtů ve fiat také přímo uživatelský účet pro virtuální aktivum (např. Revolut apod.)

V Praze dne 26. 2. 2021